

[Henry Christensen.]

tiget i landbruget, pludselig eller i løbet af kort tid kunne flyttes over til produktionsgrenene, der bare tilnærmelsesvis kunne tilvejebringe den samme valutaindtjening. Derfor skal vi nok tage dette som et afgørende udgangspunkt i vurderingerne her.

For det andet skal vi tage det udgangspunkt, at landbrugets samlede produktion og eksportvirksomhed ikke alene danner baggrund direkte for beskæftigelsen i de mange landbrugsvirksomheder, men langt derudover; direkte og indirekte beskæftiges der et godt stykke over 300.000 mennesker, eller vel snarere familier, herved. Dette må være baggrunden for vurderingen af landbrugets betydning for det danske samfund som helhed.

Hvordan er dette landbrugserhverv da stillet? Ja, hr. Chr. Thomsen fortalte om de vanskeligheder, der har ramt landbruget, ikke alene i Danmark, men over hele verden. For det danske landbrugs udøvere har udviklingen netop de senere år imidlertid været meget skæv økonomisk set. Bare for en 5-6 år siden var gennemsnitsindkomsten for en landbrugsfamilie på højde med gennemsnitsindkomsten for en faglært arbejder, men nu er den nede på 60 pct. deraf, og det skyldes hverken mangel på flittig indsats eller mangel på dygtighed. Enhver, der kender til indsatsen i danske landbrugshjem, ved, at ingen steder i samfundet arbejdes der flittigere end dér, og enhver, der kender til produktivitetsudviklingen i dansk landbrug, har megen grund til at nære beundring for den fortsatte, betydelige effektivisering, der finder sted. Vore forsøgsvirksomheder præsterer stadig nye resultater på planteavlsområdet såvel som på det animalske område. På planteavlsområdet har man langtfra udtømt mulighederne. Man ser, at de resultater, man når til på forsøgsområdet, omsættes af praktiske landmænd så hurtigt i kraft af hele den tradition, der er bygget op i dansk landbrug, at det foregår hurtigere her end inden for nogen anden produktionsgren i samfundet. Det er en ganske imponerende grad af effektivitetsforbedring, landbrugsproduktionen fortsat har kunnet udvise. Vi har altså et dygtigt landbrugserhverv.

Sammenligner vi så resultaterne på de forskellige øvrige områder også i henseende til fødevarerproduktionen til hjemmemarkedet

— jeg skal om lidt sige et par enkelte bemærkninger yderligere om hjemmemarkedsordningerne — må man sige, at producentpriserne i Danmark ligger væsentligt lavere end konkurrenternes producentpriser ud over det ganske Europa. De lave producentpriser, danske landbrugsudøvere almindeligvis er i stand til at præstere i kraft af deres dygtighed, er netop en af vanskelighederne i forsøget på at nå frem til en løsning af landbrugsordningsproblemerne i forbindelse med det nordiske økonomiske fællesmarked.

Hvor vidt går rationaliseringen i landbruget i øvrigt? Den går så vidt, at vi i Danmark ser nedlagt mellem 7.000 og 8.000 landbrugsbedrifter om året. Mellem 7.000 og 8.000 arbejdspladser forsvinder af den grund. Tænk, om der var andre erhverv, hvor man pressede en så hastig udvikling med nedlæggelse af arbejdspladser til følge igennem, også relativt set. Jeg tror, de ærede medlemmer i det høje ting meget vel vil kunne fornemme, hvilke voldsomme reaktioner der ville komme, om noget tilsvarende fandt sted andre steder. Med det tempo, det foregår i, tror jeg ikke, nogen af os kan have forestillinger om, at man med fordel skulle kunne forcere det og få disse mennesker anbragt i udbyttegivende produktion andre steder i samfundet. Desværre er det også i høj grad mennesker, der ikke mere hører til de unge, som er virksomme i landbruget. Under de nordiske forhandlinger, når vi har drøftet landbrugsordninger, har vi fået at vide, at man i Finland, hvor der er et meget stort antal enkeltmandsbedrifter, reducerer antallet med vistnok 400 om året. Det fortæller lidt om, hvad det er, der virkelig sker i det danske samfund.

På denne baggrund kan man så spørge om principperne i støtteordningerne. Der er jo af de såkaldte eksperter foreslået forskellige andre principper. Man skulle erstatte de hidtil gældende, sagde nogle, med persontilskud, og andre foreslog, at man skulle indføre arealtilskud i stedet. Hvad ville det betyde? Det ville betyde, at man så satsede på tilskudsordninger, der mere støttede det konserverende end effektiviseringen og produktionen. Man ville dermed lave støtteordninger, der ikke i nær samme udstrækning var til fordel for de unges muligheder i landbrugserhvervet. Både for landbrugserhvervet som helhed og for dansk økonomi som helhed